

Роль трансформованих фразеологічних одиниць у створенні нюансів смыслу (на матеріалі англomовного художнього дискурсу)

Г.В. Кузнєцова (Житомир)

Жоден письменник не може задовольнитися
неопрацьованими ресурсами загальної мови.
(Ш. Баллі)

Ключові слова: фразеологічна одиниця, ФО-трансформ, додатковий нюанс смыслу, цілісно-дискурсивна іллокуція, мовленнєве маніпулювання, маніпулятивна стратегія, стратегія маніпулювання сприйняттям.

Використання фразеологічних одиниць (ФО) у дискурсі, а особливо у художньому дискурсі, не перестає бути актуальним для лінгвістичного аналізу, оскільки фразеологізми не тільки широко вживаються, а й часто оновлюються, трансформуються. Це зумовлено різноманітними лінгвістичними та екстралінгвістичними причинами, проте усі зміни ФО в текстах художніх творів завжди мають цілеспрямований характер [3, с. 160], виконують прагматичну й дискурсивну функцію.

Складність вивчення функціонування ФО в дискурсі витікає з онтологічних якостей ФО – перенесеності значення, його детермінованості контекстом і здатності бути результатом вторинного віддзеркалювання у мові [7, с. 58]. Висловлення, що містять ФО, не тільки інформують, а й мають здатності експресивного знаку, що зумовлює їх основну прагматичну функцію – здатність з боку мовця впливати на адресат певним чином, виходячи з певної конкретної мети. Адже саме ця мета є часткою комунікативного замислу автора, що й визначає той внесок, який це висловлення робить у виконання дискурсивного завдання твору [5, с.11]. Оскільки порівняно з семантикою базових ФО трансформовані фразеологізми завжди передають додатковий інтенціональний смисл, який повністю актуалізується тільки в дискурсі твору, висловлення з такими ФО розглядаються як непрямі мовленнєві акти. В ході аналізу було виявлено, що виділені мовленнєві акти з ФО-трансформами можна поділити на види згідно зі стратегічними чинниками [8, с. 15].

Метою статті є демонстрація потенцій трансформованих ФО створювати в дискурсі додаткові нюанси смыслу, які розглядаються як один з видів непрямого мовлення, а також висвітлення їх стратегічних потенцій.

Актуальність такого підходу зумовлена, по-перше, недостатньою теоретичною і практичною розробленістю проблематики непрямого мовлення в цілому [12, с. 61-62]. По-друге, практично усі питання щодо створення додаткових нюансів смислу в художньому дискурсі ще потребують висвітлення [9], зокрема на англомовному матеріалі.

Предметом аналізу виступають ФО зі структурно-семантичними трансформаціями, на значення яких мовець накладає додаткові смисли, і які свідчать про його ставлення до змісту МА. Оскільки ставлення завжди індивідуальне, ця індивідуальність репрезентується шляхом частоти використання мовленнєвих сигналів певного виду.

Тактика побудови додаткових нюансів смислу розглядається як мовленнєва тактика прихованого впливу мовця/письменника на адресат, яка актуалізується мовцем і адресатом миттєво і підсвідомо. В конкретній мовній ситуації адресат підсвідомо накопичує численні та різноманітні мовленнєві сигнали нюансів смислу, сприймаючи таким чином приховані інтенції мовця/автора. *Нюанс смислу* – це не одна трансформована ФО, а ціла низка трансформованих ФО, об'єднаних загальним додатковим смислом, який не може бути сприйнятий в процесі розуміння тільки однієї ФО з семантичною модифікацією [14: 236]. Кожний випадок використання ФО-трансформу виступає як певний смисловий сигнал, і вся сукупність таких сигналів розгортає в дискурсі додатковий нюанс смислу. Загальна впливова сила тактики створення нюансу смислу дозволяє розглядати ефект нюанса смислу як своєрідну перлокуцію, співвіднесену з низкою ФО-сигналів, як специфічну іллокуцію, реалізовану комплексом мовленнєвих одиниць зі спільною граматичною структурою. Граматична спільність при трансформуванні ФО вбачається саме у факторах їх трансформації – зміни граматичної і семантичної форми. Тобто релевантність повторюваної граматичної структури уявляється особливо цікавою, тому що йдеться про повторюваність не тільки конкретної мовленнєвої одиниці, а про більш типізовані випадки частого використання певних структурованих форм. Такий підхід дозволяє досліджувати актуалізацію певних структур на великих фрагментах тексту, а також в мегаконтексті.

Розглядання фактів вживання ФО-трансформів як певного мовленнєвого явища безвідносно до його конкретних видів свідчить про те, що вони можуть актуалізувати певні нюанси смислу. Покажемо це на особливостях мовленнєвого оформлення характеристик Пенелопи, центрального персонажа роману “Shell Seekers” (R. Pilcher). Чинник неодноразової повторюваності сигналу додаткового нюансу смислу

прослідковується у фрагментах тексту, присвяченого Пенелопі, достатньо чітко: авторські характеристики персонажа та її мовлення налічують 24 випадки використання ФО-трансформів, причому 22 з них – це приклади контекстуального переосмислення або обігрування, хоча в цілому в тексті роману відзначено 36 випадків використання трансформованих ФО. Тобто автор використовує 66,7% випадків трансформування ФО, створюючи образ цього персонажа. Пенелопа – єдина улюблена дочка талановитого художника, який був байдужим до традиційних зовнішніх принад матеріального добробуту. Її життя, показане від народження до смерті, на перший погляд невиразне і достатньо сумне. Проте Пенелопа нікому не відкривала своєї душі, й тільки після її смерті одна з трьох дітей, її улюблениця Олівія, дізналася, яке посправжньому багате, повне глибоких і щирих почуттів і цікавих подій життя прожила Пенелопа. Щирість і неприйняття фальшивості та брехні у будь-якому вигляді були її найголовнішими рисами, і це робило жінку несхожою на більшість оточуючих її людей, навіть коли йшлося про повсякденні, звичайні справи. Але Пенелопу характеризують і незвичайні вчинки та звички: звичка носити роками зручний для неї одяг, не звертаючи увагу на моду, її поїздка до Греції в гості до зовсім незнайомого чоловіка тільки тому, що її покликала туди Олівія. Але одним з найоригінальніших її вчинків було рішення продати батькові етюди, які вона ховала від усіх протягом більше сорока років. Автор, описуючи, як жінка виймала етюди з їх схованки позаду шафи для одягу, вживає ФО-трансформи:

(1) Opening a drawer, she took from it her small, sharp vegetable knife, and then made her way upstairs to her bedroom. This was filled with golden sunlight pouring through the west window, winking on silver and reflecting in mirrors and glass. She put the knife on her dressing-table and went to open the doors of the huge Victorian wardrobe, which only just fitted beneath the slopping ceiling. The wardrobe was filled with her clothes. She took them all out and laid them, in armfuls, on her bed. This involved a certain amount of to-ing and fro-ing, but gradually the big bed, with its cotton crocket cover, was piled with every sort of garment, resembling the jumble stall at the church fête, or possibly the ladies' cloakroom at some maniac party [18, p. 272-274].

Тут базова ФО *'to and fro'* – ‘туди-сюди, назад і вперед’ [2, с. 767], що має адвербіальну приналежність, зазнає морфологічної та функціональної переорієнтації, що робить висловлення з трансформованою ФО більш оригінальним та виразним і ніби підкреслює неординарність персонажа.

Значно більшою виразністю та оригінальністю відзначена мовленнєва

характеристика Пенелопи під час її розмови з сином-плейбоєм Ноелем, якого вона любить, але не поважає. Ноель не цікавиться точкою зору матері, коли йдеться про продаж картин діда. Він дуже хоче отримати гроші без зусиль і зовсім не прагне заробити їх:

(2) *“You should have discussed it with me. I am, after all, your son.”*

*“We have discussed it. Over and over. And each time the discussion came to nothing, or ended in a row. I know what you want, Noel. You want money **now**. In your hand. To squander as you wish on some wild-goose idea that will in all probability come to nothing. You’ve got a perfectly good job but you want a better one. Commodity broking. And once you’ve got that out of your system, and probably lost every penny you possess, then it’ll be something else... some other pot of gold at the end of a non-existent rainbow. Happiness is making the most of what you have, and riches is making the most of what you’ve got. You have so much going for you. Why can’t you see that? Why do you always want more?”* [18, с. 455].

У цьому фрагменті автор вкладає в уста Пенелопи три ФО, дві з яких зазнають заміни компонентів, а одна – контекстуального обігрування, що значно модифікує зміст вжитих ФО:

а) у базовій ФО *wild-goose chase* – ‘довгий пошук чогось, що неможливо знайти, тому що початкова інформація була неправильною’ [16, с. 445] відбувається заміна компонента *chase* → *wild-goose idea*, і вираз набуває значення ‘шалена, неправильна ідея’;

б) у базовій ФО *pot of money* – ‘(розмовне) купа грошей, велика сума’ [2, с. 512] відзначено також заміну компонента *money* → *gold*, що підвищує експресивність виразу;

в) один з варіантів ФО *chasing the rainbow* є ФО *rainbow hunt* – ‘гонитва за недосяжним’ [16, с. 302], який вжито у ланцюжку з попереднім ФО *pot of gold*, і весь вираз зазнає римованого контекстуального обігрування: *some other pot of gold at the end of a non-existent rainbow*.

Завдяки оригінальному авторському вживанню названих ФО із модифікаціями мовлення Пенелопи набуває цікавих смислових нюансів: не тільки експресивності, але й особливої оригінальності, яка може бути притаманна людині, що дуже добре володіє мовою. Пенелопа в романі не має університетського диплому. Останні десятиліття свого життя вона жила у маленькому селі, проте такий високий рівень володіння мовою демонструє багатство знань і думок та душевну глибину цього персонажа. Як було

зазначено вище, автор, характеризуючи цей персонаж, часто вдається до контекстуальних трансформацій ФО, і в такий спосіб створює свідомо невловимий для читача-нелінгвіста тонкий смисловий нюанс, який впливає на оцінювання читачем аналізованого персонажу та на формування читацької точки зору. Цей нюанс можна назвати *неординарна своєрідна особистість*. Звичайно, надання оригінальності та неповторюваності образу цього персонажа створюється за допомогою цілої системи мовних та мовленнєвих засобів. Однак показана вище особливість неодноразового використання ФО-трансформів виступає як важлива складова системи мовленнєвих засобів, що їх використовує автор для створення образу даного персонажа.

Цікавий приклад використання трансформації ФО з метою створення додаткових нюансів смислу спостерігаємо в тексті одного з оповідань Ф.С.Фітцджеральда. Для заголовку цього оповідання “Head and Shoulders” автор вибрав базовий ФО зі значенням ‘набагато вище когось/чогось’ [2, с. 368]. В оповіданні іронічно змальовується історія молодого подружжя. Чоловік, Хорас, одружився у дуже ранньому віці, покинувши через шлюб навчання в престижному Принстоні, до якого він вступив у 16 років як геніально обдарований підліток. Юний студент дуже багато читав і навчався, зовсім не брав участі в розвагах і спілкувався тільки з кріслом у своїй кімнаті. Марсія була до шлюбу танцівницею в кабаре, яку найняли однокурсники геніального студента, щоб вона трохи розважила його. Після шлюбу необхідність заробляти на життя заставляє Хораса стати виконавцем акробатичних трюків, в яких найбільшої напруги зазнавали плечі. Марсія ж несподівано здобуває популярність як авторка жіночих романів, тобто у змісті тексту відбувається зміна гендерних сімейних ролей, які називаються символічно: чоловік (*head*) відходить на другий план, особливо в інтелектуальному розумінні, й набуває символічної ролі фізичної сили (*shoulders*), тоді як жінка, традиційно другорядна, набуває значення інтелектуальної сили (*head*). Розглянемо текстові фрагменти даного оповідання:

(3) “*We’ll call ourselves Head and shoulders, dear,*” she [Marcia]said softly, and the shoulders’ll have to keep shaking a little longer until the old head gets started” [17, с. 326].

(4) [Horace] “*You’ll stay right here. Let’s see now – there’ll be doctor’s bills and a nurse, besides the maid. We’ve got to have some more money.*”

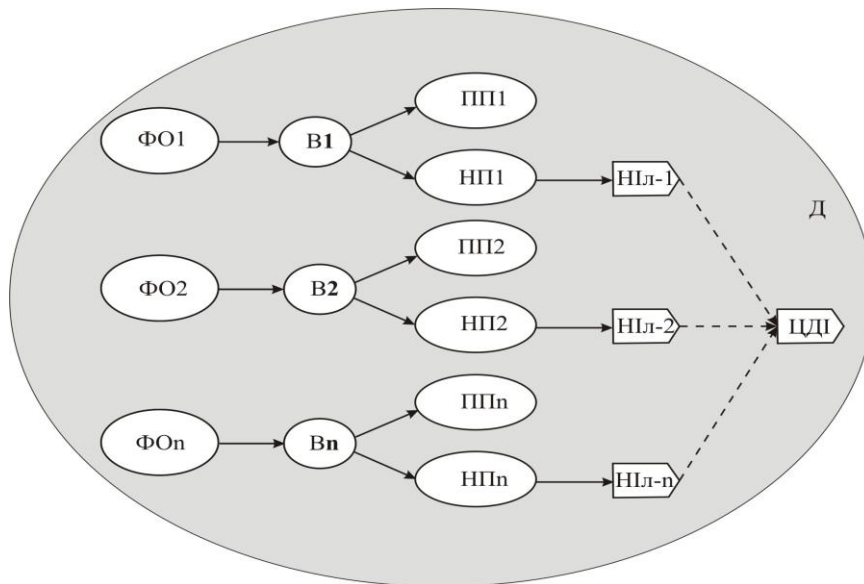
“*Well,*” said Marcia wearily, “*I don’t know where it’s coming from. It’s up to the old head now. Shoulders is out of business*” [17, с. 329].

(5) *Horace’s eyes caught a passage lower down; he became suddenly aghast – read on hurriedly:*

“Marcia’s Tarbox’s connection with the stage is not only as a spectator but as the wife of a performer. She was married last year to Horace Tarbox, who every evening delights the children at the Hippodrome with his wondrous flying ring performance. It is said that the young couple have dubbed themselves Head and Shoulders, referring doubtless to the fact that Mrs. Tarbox supplies the literary and mental qualities, while the supple and agile shoulders of her husband contribute their share to the family fortunes” [17, с. 334].

Фразеологічне значення заголовка тут імпліцитно зберігається, тому що в усіх наведених фрагментах йдеться про приховане лідерство в сім’ї. Проте можна констатувати явище зворотної метафоризації: компоненти аналізованої ФО використані у фразеологічному, прямому і в символічному значенні. У мегаконтексті даного оповідання реалізовано явище мовної гри, яке і створює сатиричний нюанс смислу: обивательська громадська думка заперечує наявність інтелектуальних здібностей у чоловіка, який був геніально обдарований з дитинства, чий унікальний талант виявився суспільно незатребуваним. Отже, авторське використання ФО та її компонентів призводять до їх серйозного контекстуального переосмислення та роблять висловлення з ними сигналами важливих нюансів смислу. Тут додатковий нюанс смислу можна сформулювати таким чином: *суспільство не завжди може використати унікальні здібності особистості.*

Зрозуміло, що кожний текст художнього твору містить свої унікальні нюанси смислу, коли мовленнєвими виразниками їх побудови виступають ФО-трансформи. Однак незалежно від нюансів смислу в кожному випадку, а також незалежно від семантики самих трансформованих ФО, у кожному окремому фрагменті в дискурсі прослідковується спільна прагматична суть аналізованої тактики: тонкий нюанс смислу будується за участю *всіх* випадків трансформації ФО у фрагментах дискурсу, або у всій сукупності тих фрагментів, які поєднані спільним змістом стосовно одного текстового об’єкта (характеризація *одного* персонажа роману, як у прикладах (1), (2)). Іншими словами, додаткові непрямі іллокуції, виражені шляхом трансформування ФО, в межах одного дискурсивного простору створюють спільну дискурсивну додаткову іллокуцію, інтерпретація якої уможлиблює сприйняття тонкого смислового нюансу. Те, що такий нюанс може бути інтерпретований тільки стосовно цілого дискурсу, свідчить про вищий ступінь опосередкування цієї іллокуції. Тому її можна кваліфікувати як цілісно-дискурсивну іллокуцію (ЦДІ). Схематично ЦДІ можна зобразити так:

Рис. 1. Тактика створення цілісно-дискурсивної іллокуції шляхом використання ФО-трансформів

Умовні позначки:

ФО1, ФО2, ФОn – різні ФО-трансформи;

В1, В2, Вn – відповідні висловлення з трансформованими ФО;

ППр1, ППр2, ППрn – прямі пропозиції, виражені у висловленнях з трансформованими ФО;

НПр1, НПр2, НПрn – непрямі пропозиції, висловлені за допомогою структурно-семантичних модифікацій у ФО;

НЛл-1, НЛл-2, НЛл-n – іллокуції, створювані непрямыми пропозиціями НП1, НП2, НП відповідно;

ЦДІ – цілісно-дискурсивна іллокуція, створена сукупністю всіх окремих непрямих іллокуцій.

Показані вище види непрямих висловлень з трансформованими ФО та відповідні тактики непрямого мовлення виконують прагматичну роль, яку було відзначено в процесі аналізу прикладів: вони впливають на сприйняття адресатом певних частин текстової інформації, надаючи йому бажаний для мовця напрямок. Тобто модифікація семантики ФО, яка спостерігається при трансформаціях у наведених вище прикладах, виступає певним інструментом впливу на сприйняття та розуміння адресата. Це дозволяє розглядати ФО-трансформації в художньому тексті як мовленнєвий засіб інтенціонального впливу, метою якого є *мовленнєве маніпулювання*. Мовленнєве маніпулювання – це використання особливостей мови та принципів її вживання з

метою прихованого впливу на адресата у потрібному для мовця напрямку. Іншими словами, *маніпулятивна стратегія* – це програма вербальних дій, спрямована на зміни у світогляді комунікантів та їх невербальній поведінці, керування діяльності адресата на задоволення потреб мовця, на досягнення запланованого ним перлокутивного ефекту. У низці досліджень називається важлива ознака маніпулятивного впливу – наявність подвійного впливу; тобто в процесі вимовляння висловлення мовець має чіткі конкретні очікування щодо дій партнера, але з певних причин він не має наміру розкрити їх [11, с. 21; 13, с. 72]. Для успішної маніпуляції суттєвим є те, щоб наявність подвійного впливу не усвідомлювалася адресатом, щоб він не здогадувався про те, що маніпулятор розраховує саме на ці знання.

В даному дослідженні мовленнєве маніпулювання розуміємо в широкому смислі, що ґрунтується на засадах мовленнєво-діяльнісного підходу, адже кожний мовець прагне, свідомо чи підсвідомо, маніпулювати тими, хто сприймає його повідомлення, і робить це з більшою або меншою майстерністю [1, с. 145-146]. Виходячи з вказаного підходу маніпулятивна стратегія розглядається як найбільш відповідний шлях здійснення мовцем впливу і переконання. Дана стратегія передбачає захоплення мовцем комунікативної ініціативи та його домінування в дискурсивному просторі над співрозмовником [1, с. 146]. З позиції прагматичної інтенціональності, маніпулювання в широкому розумінні є однією з природних ознак мовленнєвого процесу. З такої точки зору кожний розглянутий вище приклад трансформації ФО, детермінований прагненням мовця спрямувати конкретним чином смислове та емоційне сприймання інформації адресатом і в такий спосіб запрограмувати певні висновки адресата, можна розглядати як випадок мовленнєвого маніпулювання, інструментом якого виступає використання структурно-семантичних модифікацій у ФО.

Проаналізовані вище властивості ФО-трансформів можуть бути розглянуті як певний комплекс прагматично детермінованих засобів, уживаних в тексті художнього твору для маніпулювання читацьким сприйняттям. Тому цей комплекс мовленнєвих засобів використання ФО розглядаємо як *стратегію* використання ФО в дискурсі і називаємо *стратегією маніпулювання сприйняттям*. Ця стратегія може бути віднесена до низки мовленнєвих маніпуляцій, які є характерним явищем сучасної мовленнєвої комунікації [4, с. 11-118; 6, с. 1-3; 15, с. 236].

Зроблені спостереження над дискурсивними потенціями додаткових нюансів смислу підтверджують думку про те, що певним чином організоване використання трансформованих ФО може розглядатися як авторська стратегія мовленнєвого

маніпулювання, метою якої є створення запрограмованого автором прагматичного ефекту. Запропонований у статті матеріал може бути алгоритмом для вивчення, по-перше, додаткових нюансів смислу в художньому дискурсі, і, по-друге, дослідження стратегічних потенцій функціонування мовленнєвих одиниць у ньому.

Список літератури

1. *Амосова Н.Н.* Значение фразеологии как особой отрасли языкознания // Проблемы фразеологии и задачи её изучения в высшей и средней школе: Сб. науч. трудов. – Вологда, 1967. – С. 5-12.
2. *Англо-русский фразеологический словарь* Сост. Кунин А.В. – М.: Русский язык, 1983. – 944 с.
3. *Баран Я.А.* Фразеологія у системі мови: Автореф. дис. ...док. філол. наук / Ін-т укр. мови НАНУ. – К., 1999. – 32 с.
4. *Битянова М.Р.* Социальная психология: наука, практика и образ мыслей / Ин-т психологии РАН. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2001. – 576 с.
5. *Диалектика текста: коллективная монография* / Под ред. проф. А.И. Варшавской. – Том II. – СПб: Изд-во С-Петербур. ун-та, 2003. – 220 с.
6. *Дмитрук О.В.* Маніпулятивні стратегії в сучасній англomовній комунікації (на матеріалі текстів друкованих та Інтернет-видань 2000-2005 років): Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2006. – 19 с.
7. *Добрыднева Е.А.* Коммуникативно-прагматическая парадигма русской фразеологии / Волгоградск. гос. пед. ун-т. – Волгоград: Перемена, 2000. – 223 с.
8. *Кузнецова Г.В.* Структурно-семантична варіативність фразеологічних одиниць в англomовному художньому дискурсі: когнітивний та прагматичний аспекти: Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Донецький нац. ун-т. – Донецьк, 2008. – 23 с.
9. *Матвеева Г.Г.* Нюансы смысла в скрытой прагмалингвистике. – Ростов н/Д, 2003а. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://rsru.edu.ru/projects/deytch/note32.html>. – Заголовок з екрану.
10. *Морякіна І.А.* Мовна особистість у художній прозі Дж. Голсуорсі: лінгвокогнітивний та прагматичний аспекти: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04; Захищена 13.05.2005. – К., 2005. – 233 с.
11. *Седов К.Ф.* О манипуляции и актуализации в речевом воздействии // Проблемы речевой коммуникации: Межвуз. сб. науч. трудов. – Саратов, 2003. – Вып.2. – С. 20-27.

12. *Селиванова Е.А.* Основы лингвистической теории текста и коммуникации / Черкасск. гос. ун-т. – К.: Фитосоциоцентр, 2002. – 336 с.
13. *Стернин И.А.* Введение в речевое воздействие / Воронежск. гос. ун-т. – Воронеж: Изд-во Воронежск. гос. ун-та, 2001. – 252 с.
14. *Телия В.Н.* Коннотативный аспект номинативных единиц / Московск. гос. ун-т. – М.: Просвещение, 1986. – 312 с.
15. *Феллер М.Д.* Текст як модель комунікативного акту // Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту. – К.: РВД “Київський університет”, 1998. – С. 223-328.
16. *Oxford Idioms Dictionary / Editor: Brown K., etc.* – Oxford University Press, 2001. – 465 p.

Ілюстративні джерела

17. *Fitzgerald F. Sc.* Head and Shoulders // Novels and Stories 1920-1922. – N.Y.: The Library of America. – 2000. – p. 310-334.
18. *Pilcher R.* The Shell Seekers. – N.Y.: St. Martin Press. – 1988. – 530 p.

Роль трансформованих фразеологічних одиниць у створенні нюансів смыслу (на матеріалі англomовного художнього дискурсу)

Г.В. Кузнєцова (Житомир)

Резюме

Стаття присвячена висвітленню прагматично-дискурсивних властивостей висловлень з трансформованими фразеологізмами в тексті художнього твору. Аналізується здатність таких висловлень бути актами непрямого мовлення та створити додаткові нюанси смыслу, причому наголос робиться на вивченні всієї сукупності висловлень з фразеологізмами-трансформами у даному тексті. Оскільки важливим чинником додаткових смыслових нюансів є інтенціональність автора, їх використання в дискурсі розглядається як комунікативна тактика, що забезпечує успішність стратегії маніпулювання читацьким сприйняттям.

Роль трансформированных фразеологических единиц в создании нюансов смысла (на материале ангloязычного художественного дискурса)

А.В. Кузнєцова (Житомир)

Резюме

В статье раскрываются прагматико-дискурсивные свойства высказываний с трансформированными фразеологизмами в тексте художественного произведения. Анализируется способность таких высказываний быть непрямыми речевыми актами и создавать дополнительные нюансы смысла, причём акцент делается на изучение всей совокупности высказываний с фразеологизмами-трансформами в данном тексте. Поскольку важной характеристикой дополнительных нюансов смысла является интенциональность автора, их употребление в дискурсе рассматривается как коммуникативная тактика, которая обеспечивает успешность стратегии дискурса. Эта стратегия названа стратегией манипуляции восприятием читателя.

The role of transformed phraseological units in the creation of sense nuances (on the material of the English belles-lettres discourse)

A.V. Kuznyetsova (Zhytomyr)

Resume

The article focuses on the study of pragmatic and discourse features of utterances containing transformed phraseological units within belles-lettres discourse. The ability of such utterances to function as indirect speech acts and thus to create additional sense nuances is analysed. A speech accent is put on the fact that all the utterances with phraseological transforms in the given text should be taken to study additional sense nuances, which differentiates this type of indirect speech from the others, namely from hint and ambiguity. Since the creation of such sense nuances is always determined by the speaker's (author's) intention, their usage in belles-lettres discourse is shown as a speech tactics, the latter being the vehicle of the so-called 'perception manipulation' speech strategy.

Інформація про автора

П.І.Б.: Кузнецова Ганна Валеріївна.

Місце роботи: Житомирський державний університет ім. Івана Франка, Навчально-науковий інститут іноземної філології, кафедра іноземних мов.

Посада: викладач.

Науковий ступінь: кандидат філологічних наук зі спеціальності германські мови.

Дом. адреса: Житомир, 10001, пров. Вацківський , 9, кв. 164.

Телефон: (0412) 362292, моб. (095) 2700511.